

zahtevki po § 932 naj bi veljali le za hibne spolnitve species=dolgov; ob hibni spolnitvi generičnih naj bi se uporabljale le določbe § 918 ne glede na to, ali je bila činitev kot spolnitev prevzeta ali zavrnjena. Kupec species=predmeta naj bi mogel uveljavljati redhibicijo, še preden mu je bil predmet ponuden in prevzet (čim je zvedel za njegovo hibnost).

(Konec prihodnjič.)

Kakšna pravila veljajo za glavno ali ustno razpravo, ki je postala potrebna, ker je bilo ugodeno pravnemu sredstvu zoper sodbo prvega sodišča?

Dr. Metod Dolenc.

I. Uvod.

Glede na probleme, ki jih hočemo objasniti v tej razpravi, veljajo vobče enaka pravila za revizijo zoper sodbe senatov okrožnih sodišč, kakor tudi za t. zv. polni priziv zoper sodbe sodnikov=poedincev na okrožnih ali sreskih sodiščih. Zakonodajec je odredil to v § 399., 1. odst. k. p., brez omejitve, ki jo je odredil za slične primere nove glavne razprave vsled dovoljene obnove postopka, namreč da naj veljajo za ponovitev postopka pred sodnikom=poedincem predpisi s spremembami, ki jih zahteva postopek pred sodnikom poedincem.

V nastopnih izvajanjih bo govora predvsem o glavni razpravi pred senatom okrožnega sodišča, ki je postala potrebna, ker je bilo ugodeno reviziji zoper sodbo senata okrožnega sodišča. Na polni priziv bomo gledali le toliko, kolikor bo treba spričo drugačne konstrukcije tega pravnega sredstva, ko je moči izpodbijati činjenje, ki jih je ugotovil *iudex a quo*.

Ponovna glavna, odnosno ustna razprava postane potrebna, ko je ugodeno reviziji (polnemu prizivu), ako *iudex ad quem* (kasacijsko sodišče, apelacijsko ali okrožno sodišče kot prizivno sodišče) razveljavi sodbo *iudex-a a quo* (senata, odnosno sodnika=poedinca okrožnega sodišča, sreskega sodišča). Dopustno je razveljavljanje spodbijane sodbe v revizijskem postopku po § 346. k. p. v n e j a v n i s e j i k a

sacijskega senata, ki sme v nekih primerih sodbo razveljaviti in stvar napotiti na glavno razpravo prvega ali drugega stvarno pristojnega sodišča. Iste pravice daje § 350. k. p. kasacijskemu senatu, ko razpravlja o reviziji na javni razpravi. Preko okvira revizije sme končno kasacijski senat obtožencu na korist razveljaviti prvo sodbo ter odrediti novo glavno razpravo, ako se pojavi znaten dvom, ali so resnične činjenice, na katerih temelji spodbijana sodba. Zaradi popolnosti treba dodati, da ima sicer obtoženec sam po § 338., 6. odst. k. p. pravico revizije (po § 393., 2. odst. k. p. pa pravico polnega priziva) zoper oprostilno sodbo, vendar pod takšnimi pogoji, ki ne pomenijo za prakso tako rekoč nič.¹ Ipak teoretično ni povsem izključeno, da ne bi prišlo do ponovne glavne razprave tudi tukaj.

Glede postopka zaradi polnega priziva treba dodati, da gori omenjeno razveljavljenje sodbe po § 354. k. p. ni določeno, to pač zato, ker more apelacijsko, odnosno okrožno kot prizivno sodišče dopolniti ali ponoviti dokaze na svoji javni prizivni razpravi v svrhu, da ugotovi tiste činjenice, ki naj bi bile podlaga za izrek o krivdi.

II. Obseg razveljavljenja.

Verbis expressis zakonodajec ni določno označil obsega, v katerem bodi razveljavljena odločba *iudex a a quo* po odločbi *iudex a ad quem*. Obseg razveljavljenja moramo torej iz vsega sistema ali ideologije kazenskega postopnika šele posamič ugotoviti.

1. V § 346. k. p. je govor o tem, a) da »se sodba razveljavi«, če kasacijsko sodišče »spozna, da se mora odrediti nova glavna razprava (*scil. pri istem iudex a a quo*) [odst. 1.]; b) da se postopek po predpisu § 206., prvega odstavka, popravi [odst. 2.].

2. V § 350. k. p. se glasi odločba: a) glede na revizijski razlog § 336. t. 1. k. p. »da se sodba razveljavi«, in sicer z istimi posledicami kakor pri § 346. t. 1. k. p.; b) ob revizijskih razlogih po § 336. t. 2. do 6. k. p. je svrha razve-

¹ Gre pri § 338., 6. odst. k. p. za citacijo kršitev zakona po § 336., števil. 1. in 2. k. p., ki se v pravni državi skoro ne more pripetiti. Dr. N. Ogorelica je v svojem izdanju »Zakonik o sudskom krivičnom postopku« (Zagreb, 1930) na strani 307. izjavil, da gre za tiskovno hibo v »Službenih Novinah, ker bi se citacija morala glasiti »§ 337., 1. a) in 2. k. p.« Da je ta citacija v protislovju z ostalo vsebino določb o pravnih sredstvih in za to nemogoča, bo predmet naše posebne razprave v »Policiji« (Beograd).

ljavljenja — »odreditev nove glavne razprave pri istem ali drugem *iudex*-u a quo«, c) ob revizijskem razlogu § 336. t. 7. k. p. (stvarna nepristojnost) odredi kasacijsko sodišče, »da se pošlje stvar pristojnemu sodišču in odloči obenem, ali naj se preiskovalni zapor ukine ali vzdrži v moči«; č) ob revizijskih razlogih § 336. t. 8. in 9. k. p. ima razveljavljenje to svrho, da *iudex a quo* izvrši novo razpravo in izreče novo sodbo (deloma namreč pri t. 9. samo v omenjenem obsegu); d) ob revizijskih razlogih § 336. t. 10. k. p. in § 337. t. 1. do 3. k. p. pošlje kasacijsko sodišče, če samo ne more izreči meritorne končne sodbe, stvar na novo razpravo in odločbo istemu ali drugemu okrožnemu sodišču ali pa sodniku-poredincu okrožnega ali sreskega sodišča.

3. Določba § 399. k. p. predpisuje, da naj se razveljavi sodba prve stopnje ter pošlje stvar na novo razpravo istemu ali drugemu sodniku zbog prekršitve bistvenih formalnosti postopka ali zbog nepopolne ali neosnovane ugotovitve odločilnih činjenic v spodbijani sodbi ali zbog važnosti novih dokazov ali činjenic.

4. § 406. k. p. govori o tem: a) da se pošlje stvar na novo razpravo istemu ali drugemu sodniku [1. odst.]; b) če sodnik prve stopnje ni bil stvarno pristojen, da se sodba razveljavi in da se »pošlje stvar pristojnemu sodišču, odnosno — za sresko sodišče — da se pokreni zakonito postopanje« [2. odst.].

5. Po §§ 354. in 355. k. p. je treba sodbo prve stopnje razveljaviti in odrediti novo glavno razpravo v korist obtožene, odnosno obsojene osebe.

Če pregledamo vse te primere, vidimo, da gre največkrat za **o d r e d i t e v n o v e g l a v n e** (o d n o s n o u s t n e) r a z p r a v e. Kaj je odreditev glavne razprave, pové § 214. k. p. Torej ostane ves postopek do odreditve glavne razprave nedotaknjen, s tem tudi obtožnica.

Samo v gori navedenih primerih 1. b), 2. a) in c) ter 4. b) je stvar drugačna. Pri vzporednih predpisih §§ 346. in 350. k. p. glede na popravek v smislu § 206. k. p. ostane obtožnica nedotaknjena, a postopek je z odločbo *iudex-a ad quem* razveljavljen dotod, odkoder je nepristojno apelacijsko sodišče pričelo poslovati; nadaljuje pa se postopek na novo odtlej dalje, ko je ugovor zoper obtožnico prišel s spisi vred k pristojnemu apelacijskemu sodišču, in to po predpisih § 205., 2. odst. k. p. do § 210. k. p.

Kjer je bilo sodišče, ki je izreklo spodbijano sodbo, proglašeno za stvarno nepristojno, pa seže razveljavljenje nazaj prav do prvih sodnih naredb kot takih,

toda po edina pravdna dejanja nepristojnega sodišča, ki se tičejo pripravljalnega postopka, niso postala brez veljave samo zbog tega, ker jih je izvršilo nepristojno sodišče (§ 25., 2. odst. k. p.). Potemtakem mora n. pr. stvarno pristojno okrožno sodišče na novo skleniti, da se uvede preiskovalni zapor, spise s preiskavo na novo predložiti tistemu državnemu tožitelju, čigar pristojnost ustreza pristojnosti novega sodišča, novo obtožnico, če pride do te, vročiti vnovič obdolžencu itd. itd. Ni pa treba vnovič zaslišavati prič, izvedencev, napravljeni lokalnih ogledov in pod.

Pripomniti pa treba, da slična uporaba § 206., 2. odst. k. p. glede na zahtevo, da se uvede preiskava, če ni bila še uvedena, ni niti umestna, niti zahtevana.²

III. Priprava na novo glavno razpravo.

Čim prispejo spisi od kasacijskega sodišča okrožnemu sodišču kot *iudex a quo* z odločbo *iudex a ad quem* vred v tem smislu, da je razveljavljena spodbijana sodba, dobi spise predsednik senata v roke. Ta povzroči, da se spisi, če je to odredil *iudex ad quem*, odstopijo tistemu okrožnemu sodišču ali sicer stvarno pristojnemu sodišču, določnemu v omenjeni odločbi, odnosno določi predsednik senata sam narok za novo glavno razpravo, ako take odredbe ni.

Pri ponovni glavni razpravi ne morejo biti člani senata okrožnega sodišča niti sodniki, niti zapisnikar, ki so sodelovali pri izrekanju prejšnje sodbe, razveljavljene vsled revizije (§ 29. k. p.). Samo za sodelovanje v senatu na novi glavni razpravi so izključeni prejšnji sodniki. Ta izključitev torej ne zadene predsednika senata, o katerem je bil malo prej govor, glede na to, da določi nov narok in druga pripravljalna dela.

² Bodi dovoljeno, da tu pokažemo — na v besedilu ponesrečeno določbo § 206., 2. odst. k. p., po kateri bi moral tožitelj, bilo državni, bilo zasebni, predlagati, da se uvede preiskava, če je ni, tudi glede deliktov, ki spadajo v pristojnost sodnika po edince okrožnega sodišča. Kajti § 372., 1. odst. dopušča uvodno preiskavo samo, če je treba odrediti preiskovalni zapor. Pri zasebno-pravnih deliktih pa je preiskava s preiskovalnim zaporom *a priori* izključena, pri oficialno pregonljivih pa seveda ni vselej vzroka za preiskovalni zapor. Ker pa zakonodajec ni mogel hoteti, da ustvari nemogočnost, da se odpravijo nedostatki prejšnje obtožnice, morajo biti v naših primerih vendarle po § 372. k. p. dovoljene po izvedbe.

Možnost, da bi *iudex a quo* poslal spise z odločbo nazaj *iudex-u ad quem* in mu v »sprovodnem pismu« obrazložil, zakaj ostaja pri svoji prvi odločbi (sodbi), kakor je bilo to določeno v § 279. srb. k. p., ki je bil zasnovan po načelih inkvizitornega kazenskega postopka, je brez izjeme odpravljena. Saj tudi *iudex ad quem* ne bi imel zakonite možnosti, da bi vsled takega »sprovodnega pisma« svojo odločbo količkaj spremenil (izvzemši pisne in računске pogreške slično § 294. k. p.).

Za v a b i l a oseb na glavno razpravo veljajo brez dvoma pravila §§ 214. nasl. k. p. Vpraša se, ali je treba vabiti na glavno razpravo z a s e b n e g a u d e l e ž e n c a, ki je bil z razveljavljeno sodbo napoten na civilno pravdo, pa sploh ni mogel tega s pravnim sredstvom spodbijati. To vprašanje je treba po našem mnenju potrditi; kajti razveljavljena je bila v s a glavna razprava, tako da pride postopek najmanj v *status quo ante* ob določitvi naroka za glavno razpravo. Pravice zasebnega udeleženca ožive z nova, celokot subsidarni tožitelj bi mogel po našem mnenju na novi glavni razpravi nastopiti... Edino le tedaj, ako je med časom od prve do ponovne glavne razprave izgubil značaj zasebnega udeleženca, n. pr. ker je obtoženec njegove zasebne zahtevke popolnoma poravnal ali ker je zasebni udeleženec resnično že naperil civilno pravdo zoper obtoženca, postane njegovo vabilo brez pomena in nepotrebno.

IV. Pravno razpolaganje z obtožnico pred novo glavno razpravo.

Tudi za ponovni postopek vsled razveljavljenja sodbe ostane za novo glavno razpravo pred senatom ali sodnikom poedincem okrožnega sodišča državni tožitelj, odnosno zasebni tožitelj — *dominus litis* in se mora akuzatorično načelo seveda tudi za nadaljnji postopek strogo varovati. Torej bodi podlaga nadaljnjega postopka prvotna obtožnica kakor je bila njena vsebina ob zaključku dokazovanja na glavni razpravi (§ 269. k. p.). Izjema od tega načela nastopi seveda, če je sam *iudex ad quem* odredil kaj drugega, n. pr. če je pri delni reviziji (§ 325., 2. odst. k. p.) pustil nespodbijani oprostilni del nedotaknjen, tako da ustrezni del obsodbe nima več pravne eksistence in pod.

Ima li tožitelj pravico umakniti ali izpremeniti obtožnico, še preden pride do glavne razprave v sami stvari? — Spremembe brez umaknitve obtožnice v tem stadiju ni (§ 219. k. p.), torej smemo govoriti le o umaknitvi obtožnice kot take. Po našem na-

zoru treba pri tem vprašanju razlikovati pregon po službeni dolžnosti (državni tožitelj) in po zasebni tožbi (zasebni tožitelj).³

Iz akuzatoričnega načela v zvezi z normo § 352., 1. odst. k. p., da naj se kasacijsko sodišče omeji praviloma na razmotrivanje tistih kršitev, ki jih je pritožitelj resnično uveljavljal, izvira po našem mnenju kot nedopustno, da bi smel državni tožitelj, ki zastopa državne interese, pred glavno razpravo obtožnico umakniti. Saj je bila le prejšnja glavna razprava razveljavljena, tako da pravno ne eksistira več, prejšnje postopanje pa ni bilo razveljavljeno. Če je bil obtoženec prvič obsojen s sodbo, naj ima tudi možnost, da bo drugič s sodbo oproščen od obtožbe, da ne bo moči reči, da je državni tožitelj umaknil obtožnico češ, ker so le dokazi obledeli.⁴ Zlasti podpira tako sklepanje uvaževanje, kako je treba po zakonitih določbah postopati tam, kjer gre le za delno razveljavljenje spodbijane sodbe.

Če ostane v veljavi del sodbe, ki temelji na isti obtožbi, se ne sme izmakniti podlaga, na kateri je bila sodba zasnovana. Ako bi bila n. pr. izrečena od *iudexa a quo* obsojilna sodba glede šesterih deliktov, enostranska obtoženčeva revizija pa bi se tikala zgolj treh deliktov, kasacijsko sodišče bi se sodbe glede na nespodbijane delikte sploh ne dotaknilo in bi reviziji glede nadaljnjih dveh deliktov ugodilo ter krivdorek v tem delu razveljavilo, glede zadnjega delikta pa revizijo zavrnilo, moralo bi kajpada tudi izrek o kazni v sodbi razveljaviti, ker bo eventualno kazen za tri delikte manjša kakor za štiri delikte. Ako pa bi smel državni tožitelj od obtožbe glede šestega delikta odstopiti še pred glavno razpravo in bi to tudi storil, potem bi moral *iudex a quo* vendarle po obavljeni glavni razpravi obtožbo glede šestega delikta po § 276. k. p. s sodbo zavrniti, ne smel pa bi postopka glede šestega delikta brez glavne razprave ustaviti. Za odmero nove kazni za preostale delikte ostane namreč absolutna potreba po glavni razpravi. Niti odmere kazni

³ K. prvim primerom spada tudi kazenski postopek radi deliktov, ki se preganjajo na predlog oškodovanca (§ 85. k. z.) ali po odobrenju (§ 83. k. z.).

⁴ Če je zakonodajec v § 371. k. p. odredil možnost nove glavne razprave na podlagi stare obtožnice, pa je v § 348. k. p. tako odredbo *verbis expressis* opustil, to ne more motiti, ker gre za ves drug položaj, ko pride do obnove postopka, ki se tiče vprašanja relevantnosti dejanskega vprašanja pravne presoje

namreč ne bi mogli izvršiti novi sodniki, ker niso sodelovali pri prvi glavni razpravi, in a č e b i b i l o n a č e l o n e p o s r e d n o s t i i n u s t n o s t i p o s t o p k a k r u t o p o g a ž e n o!

Predpisi § 360. 1. odst. št. 2. k. p. tukaj ne morejo veljati, ker ne gre za pravnomočno sodbo s kaznijo, ki deloma ni izvršljiva, ampak gre za — razveljavljeno sodbo s kaznijo, še n e p r a v n o m o č n o i z r e č e n o.

Tudi kasacijsko sodišče bo moralo pri svoji odločbi na to misliti...

Iz teh vzrokov predpis § 358. 1. odst. k. p. dopušča samo kasacijski odločbi, da kaj spremeni na obtožbi in nikomur drugemu ne. Mnenje, ki ga zastopa Markovič,⁵ da sme tožitelj odstopiti od tožbe tudi pred glavno razpravo, glede državnega tožilca po našem mnenju nima prave podlage.

Drugačna je stvar, ko gre za z a s e b n e g a t o ž i t e l j a, ki ga ne vežejo nobeni oziri na uveljavljenje kaznovalne pravice v interesu države kot take. Tu se da pač zamisliti odstop od obtožbe, toda samo v s p o r a z u m u z o b t o ž e n c e m. Inače velja tudi tu, da mora imeti obtoženec, če je s pravnim sredstvom zmagal, pravico, da je s sodbo oproščen, če je bil po nepravem s sodbo obsojen. Ta nazor podpira kolikor toliko tudi norma, da pritožitelj niti na javni razpravi kasacijskega sodnika ne more odstopiti od pravnega sredstva brez sporazuma z nasprotnikom, čim je razprava že pričela (§ 352. 4. odst. k. p.). Nova glavna razprava pa je v procesualnem smislu nadaljevanje javne razprave *iudex a ad quem*.

V. Predlog za kaznovanje.

Vzporedno, pa vendar posebno vprašanje je, ali sme »upravičenec« v smislu § 6. k. p., to je oblastvo ali oseba, ki od njene, odnosno njenega predloga ali odobrenja zavisi po kazenskem zakonu pokrenitev ali nadaljevanje kazenskega postopka, odstopiti od predloga ali odobritve, še preden se odredi nova glavna razprava. O d o b r i t v e t a k o j izključimo, ker dane odobritve sploh ni moči več preklicati (§ 84., 2. odst. k. z.). Glede p r e d l o g a n a k a z n o v a n j e pa velja predvsem, da ga je moči preklicati samo do začetka glavne razprave (§ 89. 1. odst. k. z.). Menimo, da je izjemna pravica oškodovanca, predlagati kaznovanje, postala

⁵ Glej Boža Markovič: Udžbenik sudskog krivičnog postupka, II. izdaja, str. 584.; on ne dela razlike med državnim in zasebnim tožiteljem.

nepreklicna, čim predlog ni bil pred začetkom prve glavne (ustne) razprave preklican; vse nadaljnje razpravljanje pred *iudex-om ad quem* in ponovno pred *iudex-om a quo* je v procesualnopravnem smislu po svojem značaju enotno nadaljevanje prve razprave pred *iudex-om a quo*.

VI. Veljavnost pravnega nazora *iudex-a ad quem*.

Nadaljnje važno vprašanje glede sodbe na ponovljeni glavni razpravi je, ali veljajo tudi za prvo sodišče, torej za *iudex-a a quo* pravni nazori, ki jih je izrazila razveljavljajoča odločba o reviziji (ali polnem prizivu).

Vzornik našega k. p., § 288. hr. slav. k. p. (odnosno § 293. 2. odst. avstr. k. pr. r.) je izrečno določal, da veže *iudex-a a quo* pri novi glavni razpravi in sodbi pravno mnenje, ki ga je izrazil *iudex ad quem* v svoji razveljavljajoči odločbi. Tega predpisa naš k. p. ni sprejel.⁶ Odredil je pač, da naj se drži *iudex a quo* načela, po katerem je zašranjena *reformatio in peius*, kakor je izraženo v predpisih § 327. k. p. Ti predpisi pa veljajo seveda le tedaj, če je bilo uporabljeno pravno sredstvo revizije, odnosno polnega priziva s a m o v obtoženčevo korist, ne pa, če sta pravno sredstvo uporabili obe strani, v korist in na škodo obtoženca.

Ipak po našem mnenju logično ni moči misliti, da bi smelo okrožno sodišče v a k u z a t o r n e m procesu vztrajati pri svojem pravnem naziranju, ki je nasprotno naziranju kasacijskega sodišča: kajti, če bi sodilo zopet po svojem prvotnem pravnem naziranju, bi prišla zopet ista revizija ko prej, ki bi bila rešena pri kasacijskem sodišču zopet enako itd., pa bi pravda ne mogla biti nikdar končana ... seveda na stroške obtoženca, ki bi nemara sedel v preiskovalnem zaporu!

Spomniti treba, da je odredil § 29. 1. odst. k. p., da ne sme soditi, kdor je v isti stvari sodeloval pri izrekanju prejšnje sodbe, ki je bila spričo pravnega sredstva razveljavljena. Kaj je bila *ratio legis* te zakonite določbe? Na vsak način to, da tisti, ki si je v eni kazenski pravdi že enkrat svoje

⁶ B. Marković, loc. cit., str. 584., pravi: »Naš k. p. je namerno ostavio slobodu okružnom sudu pri izricanju presude na novom glavnom pretresu, jer kasacioni sud ima uvek mogućnosti da svojom presudom popravi eventualne povrede zakona od strane prvostepenega suda, ako se činjenice izmene, n. pr. kasacioni sud izreče da je jedan svedok sposoban za zakletvu, no taj svedok na novom glavnom pretresu ipak ne sme biti zaklet, ako nove činjenice pokazuju da je taj svedok mesposoban za zakletvu.« (Gl. tudi opombo 10.)

pravno mnenje ustvaril in temu primerno kot vesten mož sodil, mora veljati za prevzetega (*voreingenommen*) in zato za pristranskega. Da se mu ne natovori breme sojenja proti svoji vesti, je kot sodnik pri novi glavni razpravi izključen.⁷ Naprotno določbi § 29., 1. odst. k. p. pa § 15. (novega) c. p. p. ni določil, da je izključen sodnik od sodelovanja pri ustni razpravi po razveljavljenju prve sodbe po višji stopnji, — pa je vendar le določil v § 605. c. p. p.,⁸ da je sodišče, ki mu je bila stvar vrnjena, vezano v nadaljnjem postopanju in pri odločbi na pravni nazor, po katerem je revizijsko sodišče izreklo svojo razveljavljajočo sodbo.

Težko si je zamisliti vzroke, zakaj naj bi veljalo za civilnopravno postopanje v psihologično tako enakem vprašanju nekaj drugega kot za kazenskopravdni postopek.

Menimo, da je treba navzlic opuščeni normi § 288. hrv.-slav. k. p., o kateri je bil zgoraj govor, videti v določbi 3. odst. § 358. k. p. remeduro zoper pravilo, ki ni *verbis expressis* niti bilo neustanovljeno, da pravni nazor *iudex-a ad quem* pri njegovih razveljavljajočih odločbah ne bi vezal *iudex-a a quo*, dasi mora ta soditi v novi zasedbi senata ali po novem sodniku-poedincu.

Zakonodajec je namreč priznal, da je dopustna revizija zoper sodbo, ki se izreče na novi glavni ali ustni razpravi, samo zbog novih prekršitev formalnega ali materialnega zakona, kolikor niso že odpravljene z rešitvijo kasacijskega sodišča, izdani v isti stvari. Tu treba opozoriti, da je zakonodajec uporabil isto besedilo že v § 345. t. l. k. p. in da mora veljati potemtakem tudi tu ista interpretacija. Ta določba § 345. t. l. k. p. ima svojega predhodnika v § 282., IV. a. hrv.-slav. k. p. ali § 286. avstr. k. p. r. (»ako je uztvrdeni razlog ništetnosti jur uklonjen riešitbom stola sedmorce izrečenom u istoj stvari«). Na podlagi tega dejstva moramo tolmačiti ta primer, kakor ga je tolmačila praksa po cit. predhodnikih, tako, da so tukaj mišljeni vsi mogoči revizijski razlogi, ki so bili že predmet kakšne revizijske rešitve v isti kazenski stvari, ker je v njej kasacijsko sodišče že enkrat poprej razpravljalo, pa stvar po razveljavljenju sodbe vrnilo (remitiralo) *iudex-u a quo*, a je na novo izrečena sodba ostala pri svoji pogrški, zlasti če je odločila nasprotno od pravnega nazora, ki ga je zastopalo kasacijsko sodišče v rešitvi prve

⁷ Prim.: Mitterbacher-Neumayer, Erläuterungen zur St. P. O.: Graz, 1874., str. 202.

⁸ Enako kakor že prej § 511. avstr. c. pr. r.

revizije v isti kazenski stvari.⁹ Ker gre brez dvoma tudi za prekršitve materialnega zakona, ni več dopustna nova revizija po *iudex-u ad quem* »odpravljenega« revizijskega razloga materialne narave. Če vztraja *iudex a quo* navzlic temu, da je bil revizijski razlog prekršitve materialnega zakona rešen po *iudex-u ad quem* v nasprotnem smislu, pri svojem pravnem naziranju in izdá v tem smislu sodbo, potem je bila prekršitev materialnega zakona sicer »odpravljena« (v izvorniku »otklonjena«), a vendar naj ne bi imela nobenega učinka — in niti nova revizija v tem pogledu ne bi bila dopustna? Da kaj tako nelogičnega zakonodajec ni smel hoteti, leži na dlani. Zato se mora vprav iz odst. 3. § 358. k. p. sklepati, da je *iudex a quo* vezan na pravne nazore o tem, ali obstoje ali ne obstoje revizijski razlogi, seveda z izjemo, če so se činjenice na novi glavni razpravi spremenile.¹⁰

Če ne bi na to pristali, na daljevanje akuzatornega kazenskega postopka na novi glavni razpravi sploh ne bi imelo nobenega smisla... Če n. pr. uveljavlja državni tožitelj revizijski razlog § 337., t. 3, k. p., češ, sodišče je smatralo kaznivo dejanje za utajo, mesto pravilno za tatvino, pa se kasacijsko sodišče temu nazoru iz pravnih razlogov priključi in razveljavi sodbo, ker nima n. pr., če je bil ukraden par volov, točnih podatkov o vrednosti volov (§ 316., t. 7, k. z.), potem bi po nazoru, ki pravi, da *iudex a quo* ni vezan na pravno mnenje *iudex-a ad quem*, okrožnemu sodišču ne bi bilo treba izvesti dokazov glede vrednosti, zlasti pa bi mu ne bilo treba ugotoviti vrednosti, ali presega 3000 Din, ker to zanj ni relevantno. Take ugotovitve pa spričo načela neposrednosti in ustnosti kasacijsko sodišče samo tudi ne bi moglo izvesti, ko ni neposredno zaslišalo niti prič o pasmi, starosti, velikosti, debelosti itd. že davno snedenih volov, niti ne tistih zvedencev, ki bi na podlagi izpovedb prič ocenili vrednost.

Povrh vsega pa je zakonodajec sprejel v sistem pravnih sredstev še tudi zahtevek v zaščito zakona (prejšnja ničnostna pritožba v varstvo zakona). Za pravno stvar, remitirano od kasacijskega sodišča *iudex-u a quo*, ker je ugodil zahtevku v zaščito zakona, velja po predpisu § 357., odst. 3., k. p. zopet vprav vse to, kar velja za remitiranje vsled navadne revizije (§ 358. k. p.). To vzporejanje obeh remiti-

⁹ Gl. Mayer, Kommentar zu der oest. St. P. O., str. 615.

¹⁰ V opombi 6) navedeno vprašanje sposobnosti prič za prisego spada vprav v to kategorijo spremenjenih činjenic in ne dokazuje ničesar glede postavljene teze.

ranj pa kaže jasno, da velja za vse primere enako pravilo: To pa more biti le, da mora biti v konkretni stvari izrečeno pravno mnenje obvezno tudi za *iudex a quo*, inace je svrha zahtevka v zaščito zakona nemogoča in neizvedljiva.

Rebus sic stantibus je besedilo zakona iz logičnih razlogov vendar tako tolmačiti, da pravni nazor v razveljavljajoči odločbi *iudex a ad quem* veže *iudex a quo*¹¹ za nadaljevanje iste kazenske pravde.

VII. Izvedba nove glavne (ustne) razprave.

Za izvršitev nove glavne ali ustne razprave veljajo v ostalem isti predpisi, kakor za prvo glavno ali ustno razpravo.

Določba § 358. k. p. sicer ni izrečno odredila, da se mora v začetku nove glavne razprave prečitati tudi sodba ali rešitev kasacijskega sodišča. Toda o tem ne sme biti dvoma, zlasti ker je analogija s predpisom glede rešitve ugovora zoper obtožnico po apelacijskem sodišču na dlani (§ 248., 2. odst., k. p.) Ob sebi se razume, da sme na novi glavni razpravi vsaka stranka porabiti tudi take dokaze, ki jih pri prvi glavni razpravi še ni poznala. Prisega, ki jo je priča pri prvi glavni razpravi položila, velja (§ 255., 3. odst., k. p.) celo tedaj, ako je prišla nova glavna razprava pred drugo sodišče (§ 25. k. p.) Glede določbe § 147. k. z., po kateri je preklic krive izpovedbe ali prisege razbremenilen, pa je treba imeti vsako glavno razpravo kot samostalno tožišče sodne odločbe.

Da sme tožitelj med glavno razpravo, primerno spremembam dejanskega položaja vsled novega dokazovanja, svojo obtožbo modificirati, je jasno. Tu je seveda pri takem pravnem položaju tudi utesnitev ali celo umaknitev obtožbe umestna in dopustna.

VIII. Zaključek *de lege ferenda*.

Ob kraju naj izrazimo svoje mnenje, da bi bila ob eventualnem noveliranju sodnega kazenskega postopnika zelo umestna določba, o kateri smo razpravljali pod VI., tako jasno, da ne bo nobenega dvoma o tem, da pravni nazor višje stopnje v razveljavljajoči sodbi veže nižje sodišče, seveda samo za isto ka-

¹¹ Za naše tolmačenje gl. N. Ogorelica v Pravnem Pregledu (Beograd, 1922., knjiga II., str. 107), L. Henigsberg, Zakonik o sudskom krivičnom postupku, str. 329.

zensko praydo. Drugače se utegne razviti praksa v tem smislu, da niti stvarna pristojnost, ki se mora upoštevati po službeni dolžnosti (§ 338., t. 4., k. p.), ne bo več trdni temelj nadaljnjega postopanja, če bo namreč predmet revizije, dasi določba § 27. k. p. to za primere navadnih kompetenčnih sporov med sodišči brez pravnega sredstva kategorično veleva.

Pa tudi določbo § 206., 2. odst., k. p., o obligatorni uvedbi preiskave bi bilo nujno treba spraviti v sklad z določbo § 372., 1. odst. k. p., kakor to zahtevajo praktične prilike.

Nekaj pripomb k sodni praksi glede na novo kazensko zakonodajo.

Dr. Avgust Munda.

Nova kazenska zakonodaja je znatno spremenila celotno sliko kazenskega pravosodja. Sprememba stvarne pristojnosti za posamezna kazniva dejanja znatno obremeni okrožna, razbremenjuje pa sreska sodišča. Leta 1929. je bilo pri okrožnih sodiščih v področju apelacijskega sodišča v Ljubljani 4147 kazenskih stvari, lani pa 10.926, pri sreskih sodiščih l. 1929. pa 31.067 kazenskih stvari, lani le 17.627. Število obtožnic je naraslo od 2269 (1929.) na 5639 (1930.). Od teh obtožnic je bilo 2742 radi javnih, 2897 pa radi zasebnih deliktov. Zanimivo je, da je skupno število kazenskih stvari iz leta 1929. znatno padlo napram lanskemu letu; leta 1929. je bilo pri vseh sodiščih v področju apelacijskega sodišča v Ljubljani 35.214 primerov, leta 1930. pa 28.553. Vzrok temu je morda sprememba stvarne pristojnosti za delikte zoper varnost časti. Sedaj morajo stranke vlagati tožbe zaradi razžalitve časti pri zbornem sodišču, zato najbrže marsikatera stranka tožbo opusti, da si prihrani pota in stroške.

Preden preidem na stvar, naj mi bo dovoljeno nekaj opazk o kazenski terminologiji, ki so jo uporabljale tako stranke kakor sodišča v preteklem letu često nedosledno. V uradnem poslovanju naj bi se rabili zgolj izrazi, ki jih rabi oficialno besedilo zakona; oficialno besedilo pa je le tisto, ki ga rabijo »Službene Novine«. Slovenske izraze pa je rabiti v skladu z oficialnim besedilom s to omejitvijo, da se ne sme delati sila jeziku. Pravilno je torej rabiti besede: obtoženec, (§ 6., 4. odst., k. p.), ne pa toženec, zasebni tožilec